

Utjecaj žanra na prevođenje engleskih filmskih naslova na njemački: korpusna analiza

Korpar, Ivana; Gabrić, Petar; Lam Dolički, Dora; Brajković, Iva; Licchetta, Letizia

Conference presentation / Izlaganje na skupu

<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.28847.18080>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:663935>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#) / [Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

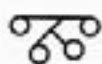
[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Stulikon

—
*studentska lingvistička
konferencija*

10. - 12. svibnja 2018.
Filozofski fakultet u
Zagrebu

на јазиците. Идејата за оваа тема произлезе за време на мојот престој во Загреб каде и самата сум сведок на повеќе специфики на лексичко рамниште во двата јазика, па дојдов до сознание дека одредена лексика добила различно значење во зависност од потребите на народот. Целта на ова истражување е izdelување на дел од оваа лексика, првенствено, прецизно определување на значењето со акцент на разликата меѓу нив во двата јазика. Дополнително, кон анализата се додава и обид за откривање на можните причини за семантичката разлика. Станува збор за етимолошки сродни јазици кои содржат голем број зборови што потекнуваат од прасловенскиот јазик, па поради тоа поголем дел од оваа лексика може да се сретне во сличен контекст и оттаму и потребата од нивно разгранчување. Споредбата меѓу двата јазика покажува сличност во значењето на лексемите во дијалектите, но разликата во однос на значењето е особено воочлива во стандардниот јазик. Материјалот е презеден од основните речници на македонскиот и хрватскиот јазик.

Monika Matovska
(Filološki fakultet „Blaže Koneski“ Sveučilišta „Ćiril i Metod“)

— Императивни сложени именки во македонскиот и хрватскиот јазик

Зборообразувањето како дел од лингвистичката дисциплина морфологија претставува своевиден пример за тоа колку јазикот може да биде нестатичен и променлив. Динамичната природа на јазикот се должи на меѓусебната комуникација и потреба за разбирање помеѓу говорителите, поради што често доаѓа до создавање нови зборови кои, во себе и со себе, носат јазични новости прифатливи за структурните начела на одреден јазик збогатувајќи го неговиот речнички фонд, па оттука некои од нив успеваат да се задржат во јазикот и да се прошират на поголема група говорители. Говорителите создаваат нови зборови од постоечките корени и наставки или нови сложени од два или повеќе постоечки зборови. Во овој труд се разгледуваат императивните сложени во македонскиот и хрватскиот јазик, а ќе се обидеме да дадеме преглед според кои обрасци се образуваат вакви сложени во двата јазика, како и да ги покажеме сличностите и разликите во нивното образување кои можат да се појават и помеѓу сродни јазици. Одбрани се токму овие сложени поради тоа што се сè почести во македонскиот јазик, а од поново време можат да се сретнат и во хрватскиот. Дополнително, овие сложени зборови се со посебна зборообразувачка нишка, и по форма и по значење, па нивното истражувачко разгледување потребно е да биде прецизно и концизно.

Dorotea Kelčec Ključarić, Marina Mikić, Blaž Ivanković, Juraj Bezuh
(Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

— Utjecaj žanra na prevođenje engleskih filmskih naslova na hrvatski: korpusna analiza

Studije prevođenja filmskih naslova relativno su rijetke. Većina je dosadašnjih studija bila fokusirana na izvore poteškoća i ulogu apelativnog efekta pri prevođenju. Studije su nerijetko koristile nesustavnu metodologiju i male uzorke zbog čega priroda prevođenja filmskih naslova nije jasna. Neke su studije, što uključuje i dvije na hrvatskim korpusima, i teorijski pregledi uočili da eksplikacija žanra može predstavljati motivaciju pri odabiru strategije prevođenja. Tek je nekolicina studija bila fokusirana na efekt žanra na proces prevođenja te je zaključila da različiti žanrovi vjerojatno imaju specifični utjecaj na proces, no nedostaju sustavne studije koje bi bolje objasnile stanje stvari.

Cilj ove studije bio je ispitati efekt žanra na odabir strategije prevođenja na hrvatski i njegovu motivaciju što dosad nije bilo istraženo. Ručno smo izradili dva korpusa od po 240 originalnih engleskih naslova filmova praizvedenih od 2009. do 2016. te njihovih prijevoda na hrvatski. Naslovi su bili ravnomjerno raspoređeni po godinama. Prvi je korpus sadržavao naslove horora, a drugi romantičnih komedija. Ispitali smo frekvenciju odabranih strategija prevođenja: izravni prijevod, slobodni prijevod, transkreacija i prijepis (s potklasifikacijama). Također smo ispitali motivaciju odabira strategija u koju smo uključili serijski efekt, personalizaciju, kraćenje, morfosintaktičke poteškoće te dodavanje leksema s istaknutom emocionalnom konotacijom, podnaslova i ključnih riječi. Rezultati dvaju korpusa uspoređeni su s kontrolnim, žanrovski nespecificiranim korpusom koji je s eksperimentalnima bio izjednačen u godini premijere, a sastojao se od 120 originalnih engleskih naslova i njihovih prijevoda. Rezultati pokazuju značajni efekt žanra na odabir i strategije prevođenja i njegovu motivaciju.

Ivana Korpar, Petar Gabrić, Dora Lam Dolički, Iva Brajković,
(Letizia Licchetta)
(Filozofski fakultet u Zagrebu)

— Utjecaj žanra na prevođenje engleskih filmskih naslova na njemački: korpusna analiza

Studije prevođenja filmskih naslova relativno su rijetke. Većina je dosadašnjih studija bila fokusirana na izvore poteškoća i ulogu apelativnog efekta pri prevođenju. Studije su nerijetko koristile nesustavnu metodologiju i male uzorke zbog čega priroda prevođenja filmskih naslova nije jasna. Neke su studije i teorijski pregledi uočili da eksplikacija žanra može predstavljati motivaciju pri odabiru strategije prevođenja. Tek je nekolicina studija bila fokusirana na efekt žanra na proces prevođenja te je zaključila da različiti žanrovi vjerojatno imaju specifični utjecaj na proces, no nedostaju sustavne studije koje bi bolje objasnile stanje stvari.

Cilj ove studije bio je ispitati efekt žanra na odabir strategije prevođenja na njemački i njegovu motivaciju. Ručno smo izradili dva korpusa od po 240 originalnih engleskih naslova filmova praizvedenih od 2009. do 2016. te njihovih

prijevoda na njemački. Naslovi su bili ravnomjerno raspoređeni po godinama. Prvi je korpus sadržavao naslove horora, a drugi romantičnih komedija. Ispitali smo frekvenciju odabranih strategija prevođenja: izravni prijevod, slobodni prijevod, transkreacija i prijepis (s potklasifikacijama). Također smo ispitali motivaciju odabira strategija u koju smo uključili serijski efekt, personalizaciju, kraćenje, morfosintaktičke poteškoće te dodavanje leksema s istaknutom emocionalnom konotacijom, podnaslova i ključnih riječi. Rezultati dvaju korpusa uspoređeni su s kontrolnim, žanrovski nespecificiranim korpusom koji je s eksperimentalnima bio izjednačen u godini premijere, a sastojao se od 120 originalnih engleskih naslova i njihovih prijevoda. Rezultati pokazuju značajni efekt žanra na odabir i strategije prevođenja i njegovu motivaciju.

Aleksandar Ilić
(Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu)

— Vrste reči u poeziji dubrovačkih petrarkista

U ovom radu analiziraće se vrste reči zastupljene u poeziji dubrovačkih petrarkista, strambotiste Šiška Menčetića i bembiste Džora Držića. Leksički fond Ranjininog zbornika pogodan je kao polazište za prikaz kulturnih i društvenih okolnosti s kraja 15. i početka 16. veka u Dubrovniku, kao i jezičkih upliva iz evropskog petrarkizma. Dobro utvrđen sklop njihove poezije, metrika i složen jezički izraz ukazuju na značajno bogat leksički fond.

Rad će se sastojati iz tri dela. U prvom delu biće prikazan sastav leksike i klasifikacija vrsta reči, a kao korpus poslužiće sto pesama pomenutih autora (pedeset Menčetićevih i pedeset Držićevih pesama). Cilj je izdvojiti dominantne vrste reči. U drugom delu rada sledi objašnjenje kako je Frančesko Petrarca uticao na dubrovačke petrarkiste (uticaj italijanske leksike), ukazivanjem na značenja imenica koje su koristili i Petrarca i petrarkisti. Na taj način ću se kratko osvrnuti i na kulturne i društvene okolnosti perioda rane renesanse u Dubrovniku. U završnom delu rada pokazaću promene u leksici na nekoliko reprezentativnih primera iz poezije treće generacije dubrovačkih petrarkista (Dinka Ranjine i Dominka Zlatarića). Definišaću pojam hipertrofiranosti jezičkog izraza i lingvostilističkom metodom objasniti na koji način dolazi do anticipacije baroka u dubrovačkoj književnosti. Fokus istraživanja biće na onim rečima koje su i danas u upotrebi, ali biće i primera reči čije nam je značenje danas manje poznato. Dela dubrovačkih pesnika ogledalo su leksičkog fonda s kraja 15. i početkom 16. veka, pokazuju promene u leksičkom fondu nastale pod uticajem italijanskog jezika, kao i one vezane za teme i motive renesansne i, kasnije, barokne književnosti.

Nađa Lazarević
(Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu)

— Funkcija pozajmljenica u drami Gospoda Glembajevi Miroslava Krleže

U ovom radu analiziraće se svrha pozajmljenica, germanizama, u drami „Gospoda Glembajevi“ Miroslava Krleže. Germanizmi u ovoj drami Miroslava Krleže pogodni su za analizu kako u književnom smislu, u društveno – političkom, ali i

u leksikološkom smislu, u sklopu fraza i izraza. Pažljivo odabrani izrazi i čitave fraze na nemačkom jeziku ukazuju na prilike u književnosti XX veka, ali i okolnosti i politička zbivanja istoimene epohe.

Rad će se sastojati iz tri dela. Prvi deo sastojće se iz oblasti leksike i same klasifikacije pozajmljenica, sa posebnim osvrtom na germanizme, njihov upliv u jezik i njihovu funkciju od trenutka kada su počeli da se koriste i u književnosti i u govornom jeziku. U prvom delu rada biće prikazane najučestalije pozajmljenice iz ovog jezika, kao i njihova funkcija. U drugom delu rada biće obrađena biografija i književni rad Miroslava Krleže, njegovo mesto u književnosti tog vremena, sa akcentom na dramu „Gospoda Glembajevi“ – pod kakvim okolnostima je pisana, koji su likovi, dramski postupci, kao i njena izvođenja i predstavljanja u pozorištu. U ovom delu rada osvrnuću se na epohu u kojoj je Miroslav Krleža stvarao, na društveno – političke okolnosti, ali će u kraćem segmentu biti pomenute i drame „Leda“ i „U agoniji“, kako bi se zaokružila trilogija Glembajevskog ciklusa. U trećem delu rada prikazaću germanizme koji su korišćeni u ovoj drami, njihovu funkciju, zašto ih izgovaraju određeni likovi, primeri će biti potkrepljeni objašnjenjima iz rečnika, počevši od njihove etimologije i funkcije u izvornom jeziku. Fokus istraživačkog procesa ovog rada biće na germanizmima koji su i danas očuvani, na germanizmima u drami kao mogućnosti da se celovito izrazi određena misao, ali i na germanizmima koji se do danas nisu očuvali i manje su poznati.

Drama iz tri čina „Gospoda Glembajevi“ Miroslava Krleže kazuje o propasti jedne ugledne aristokratske porodice, praćene nemirima i nesuglasicama svakog lika pojedinačno, ali i predstavlja sliku celokupnog društva, mentaliteta, društveno – političkih okolnosti, pa zajedno sa germanizmima u sklopu replika prikazuje dekadenciju jedne porodice i jednog vremena.

Marko Vitas
(Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu)

— Usporedna analiza dosadašnjih prevoda Sofoklovog Edipa na srpski i hrvatski jezik

Sa izuzetkom Vergilijeve Enejide, nijedno književno delo klasične starine nije doživelo veći broj prevoda na naše jezike od Sofoklovog Edipa (Οἰδίππου Τύραννος). U ovom radu istražujem šest dosadašnjih prevoda, koji su nastajali u periodu od 19. do 21. veka. Prevode uključene u ovu analizu su izradili: Luko Zore (druga polovina 19. veka: Naklada knjižare braće Jovanović, Pančevo), Koloman Raci (1913: Matica hrvatska, Zagreb; korišćeno izdanje: 1988: Kosmos, Beograd), Miloš Đurić (1926: Srpska književna zadruga, Beograd; korišćeno izdanje: 2001: Dereta, Beograd), Bratoljub Klaić (1960: Školska knjiga, Zagreb), Aleksandar Gatalica (1993: Fineks, Beograd; korišćeno izdanje: 2011: Srpska književna zadruga, Beograd), Gaga Rosić (2010: Stubovi kulture, Beograd).¹ Služeći se metodologijom tradicionalne filologije, u analizi prevoda obraćam pažnju na metar, značenje i stil originala, ne gubeći iz vida ni kulturno-istorijski kontekst u kome je svaki prevod nastao. O različitim pristupima koje su prevodioci koristili svedoči već i činjenica da postoje tri verzije samog naslova: Kralj Edip (Zore, Raci, Klaić), Car Edip (Đurić, Rosić), Gospodar Edip (Gatalica). Našu analizu će podržati i savremene metode računarske lingvistike (stilometri-

Utjecaj žanra na prevođenje engleskih filmskih naslova na njemački: korpusna analiza

IVANA KORPAR
PETAR GABRIĆ
DORA LAM DOLIČKI
IVA BRAJKOVIĆ

Stulikon
Zagreb, 2018.

O filmskim naslovima ukratko

- paratekst
- apelativna funkcija
- eksplikacija žanra ili radnje
- ključne riječi

Utječe li žanr na prijevod naslova?

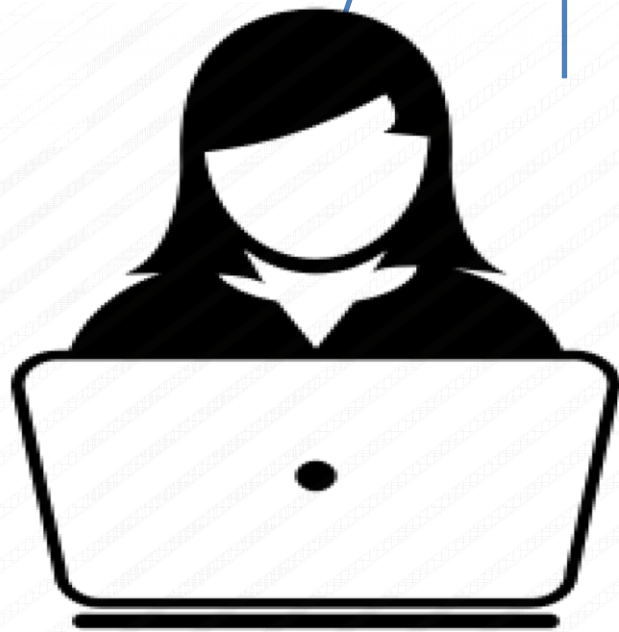

Korpus

- **IMDb: 2010. – 2015.**
- **eksperimentalni korpus**
 - 180 horora + njem. prijevod
 - 180 romcom + njem. prijevod
- **kontrolni korpus**
 - 102 naslova + njem. prijevod

Hipoteze

- 1. eksperimentalni / kontrolni korpus**
- 2. horori / romantične komedije**
- 3. ključne riječi**

Model (Gabrić et al., 2017)

1. IZRAVNI PRIJEVOD

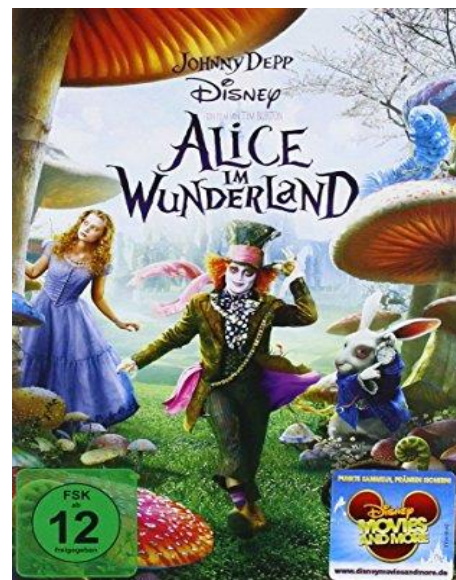
2. SLOBODNI PRIJEVOD

- a. dodavanje
- b. oduzimanje
- c. pomak
- d. zamjena

3. TRANSKREACIJA

4. PRIJEPIS

- a. potpuni prijepis
- b. dodavanje
- c. oduzimanje
- d. zamjena

Model

1. IZRAVNI PRIJEVOD

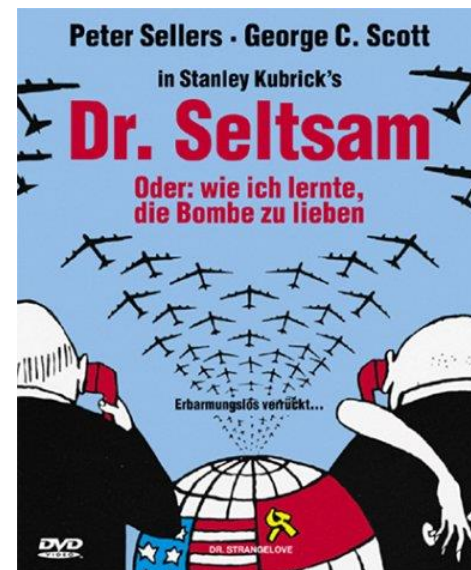
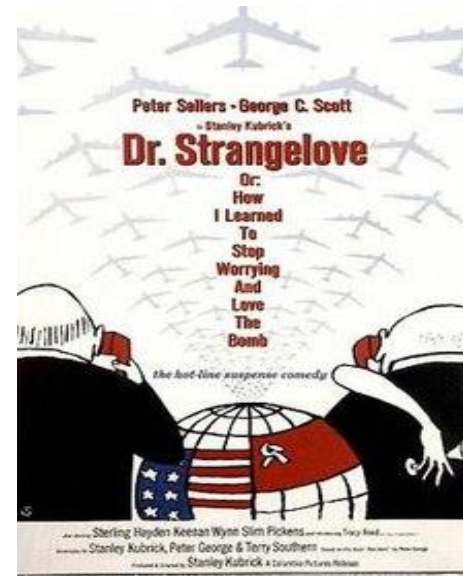
2. SLOBODNI PRIJEVOD

- a. dodavanje
- b. oduzimanje
- c. pomak
- d. zamjena

3. TRANSKREACIJA

4. PRIJEPIS

- a. potpuni prijevod
- b. dodavanje
- c. oduzimanje
- d. zamjena

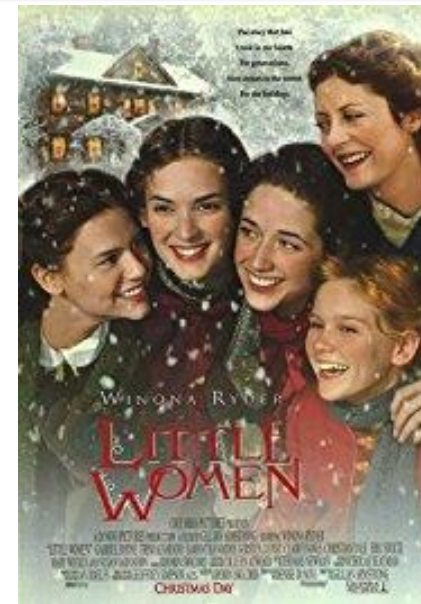

Model

1. IZRAVNI PRIJEVOD
2. SLOBODNI PRIJEVOD
 - a. dodavanje
 - b. oduzimanje
 - c. pomak
 - d. zamjena

3. TRANSKREACIJA

4. PRIJEPIS
 - a. potpuni prijepis
 - b. dodavanje
 - c. oduzimanje
 - d. zamjena

Model

1. IZRAVNI PRIJEVOD
2. SLOBODNI PRIJEVOD
 - a. dodavanje
 - b. oduzimanje
 - c. pomak
 - d. zamjena
3. TRANSKREACIJA

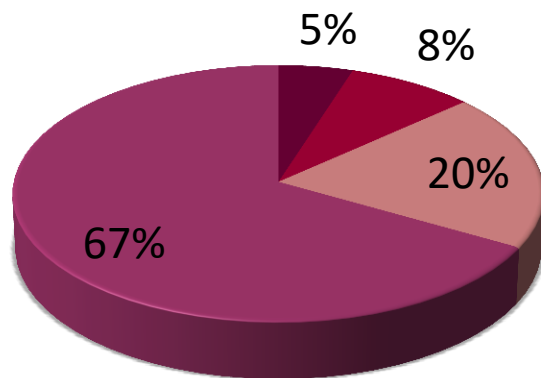
4. PRIJEPIS

- a. potpuni prijepis
- b. dodavanje
- c. oduzimanje
- d. zamjena

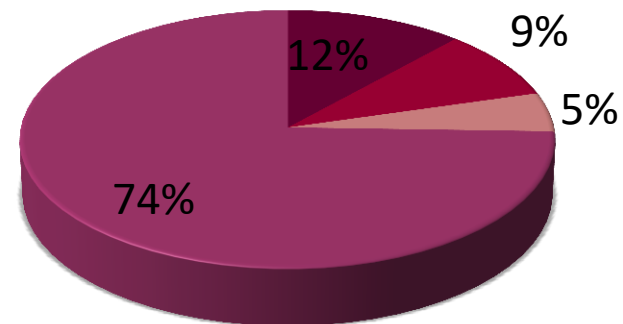

Rezultati – strategije prevođenja

EKSPERIMENTALNI KORPUS

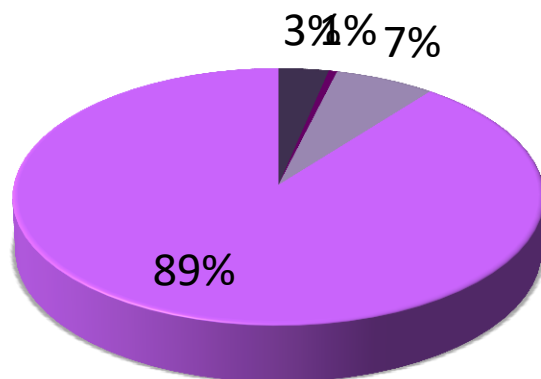
KONTROLNI KORPUS

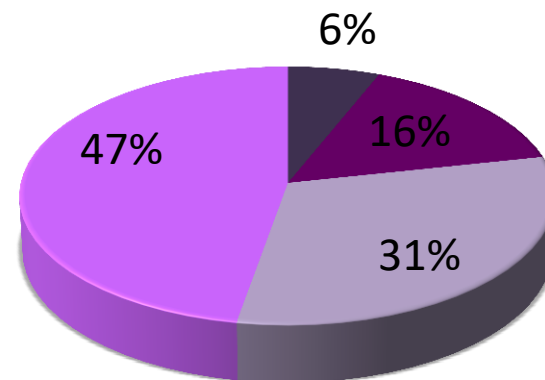
- IZRAVNI PRIJEVOD
- SLOBODNI PRIJEVOD
- TRANSKREACIJA
- PRIJEPIŠ

Rezultati – strategije prevođenja

HORORI

ROMANTIČNE KOMEDIJE

- IZRAVNI PRIJEVOD
- SLOBODNI PRIJEVOD
- TRANSKREACIJA
- PRIJEPIS

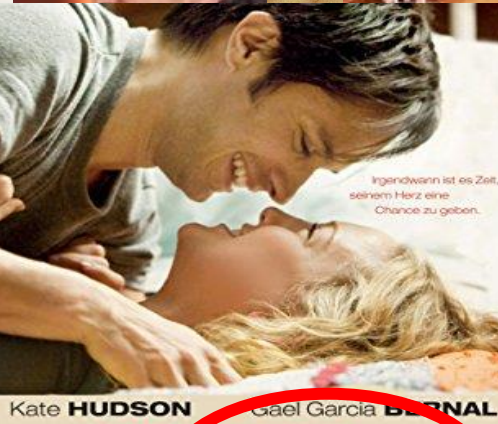
Rezultati – ključne riječi

Horori:

Rezultati – ključne riječi

Romantične
komedije:

Zaključak

pitanja

**Hvala
na pozornosti!**

- Berdis, Vratislav. 2013. „English film titles and their Czech equivalents“. Unpublished BA thesis. Brno: Masaryk University.
- Böhnke, Alexander. 2007. „Paratexte des Films. Über die Grenzen des filmischen Universums“. Bielefeld: transcript Verlag.
- Bouchehri, Regina. 2008. „Filmtitel im interkulturellen Transfer“. Berlin: Frank & Timme.
- Gabrić, Petar. Brajković, Iva. Licchetta, Letizia. Bezuh, Juraj. Kelčec Ključarić, Dorotea. 2017. „A comparative and diachronic analysis of film title translations and appellative effect transfer into Croatian and German“. *Hieronymous: Journal of Translation Studies and Terminology*: 4, 1–27.
- Gabrić, P. et al. (2017). „A comparative and diachronic analysis of film title translations and appellative effect transfer into Croatian and German“. *Hieronymous: Journal of Translation Studies and Terminology*: 4, 1–27.
- Genette, Gérard. 1989. „Paratexte. Das Buch vom Beiwerk des Buches“. Frankfurt am Main: Campus Verlag.
- Iannelli, Ettore C. 2015. „Riflessione sulla traduzione dei titoli dei film“. Milan: S. I. Editore.
- Jutronić, Dunja. Karabatić, Tereza. 2016. “Translation of English feature films titles in Croatian”. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu* 8: 85–103.
- Leonardi, Vanessa. 2011. “Translating film titles: linguistic skills, cultural awareness or marketing strategies?”. *Language, Communication and Social Environment* 9: 180–201.
- Limon, David. 2012. “Film titles and cultural transfer”. *Cultus: the Intercultural Journal of Mediation and Communication* 5: 189–208.
- Mei, Zhongfang. 2010. “On the Translation Strategies of English Film Title from the Perspective of Skopos Theory”. *Journal of Language Teaching and Research* 1(1): 66–68.
- Negro Alousque, Isabel. 2015. “The role of cognitive operations in the translation of film titles”. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 212: 237–241.
- Nord, Christiane. 1995. “Text-Functions in Translation: Titles and Headings as a Case in Point”. *Target* 7(2): 261–284.
- Nord, Christine. 2011. „Funktionsgerechtigkeit und Loyalität: Theorie, Methode und Didaktik des funktionalen Übersetzens“. Leipzig: Frank & Timme GmbH Verlag.
- Peña-Cervel, Sandra. 2016. “Motivating film title translation: a cognitive analysis”. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* 66: 301–339.
- Schubert, Christoph. 2004. “Die Appelwirkung englischer Filmtitel und ihrer deutschen Neutitel: Techniken interkulturellen Transfers”. *AAA – Arbeiten aus Anglistik und Amerikanistik*, 29(2): 239–259.
- Surdyk, Augustyn. Urban, Anna. 2016. “Mistranslations of Film Titles: Between Fidelity and Advertising”. *Glottodidactica* 43(1): 153–170.
- Šidiškytė, Daiva. Tamulaitienė, Daiva. 2013. “The Contrastive Analysis of the Translation of English Film Titles into Lithuanian and Russian”. *Kalby studijos / Studies about Languages* 22: 71–77.